

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Særtrykk av
Norsk Slegtshistorisk
Tidsskrift.

DIS-Danmark

1 0 8 2 7 0

Sogneprestene i det gamle Fyresdal. Qvislin-slekten i Telemarken.

Ved **S. H. Finne-Grønn.**

Prost J. L. Qvisling har i denne materie utgitt en rekke skrifter, i alt vesentlig bygget på hvad han har høstet i de lokale prestearkiver i Telemarken. Disse skrifter er både morsomme å lese og inneholder hvad med rimelighet kan ventes fra et så ujevnt og begrenset kildestoff. Da forfatteren således ikke har hatt anledning til å foreta studier og eftersyn i Riksarkivet, hvorfra senere de to angjeldende Statsarkiver i Oslo og Kristiansand er utskilt, har han imidlertid vært avskåret fra å levere eksakte opplysninger om de geistlige, spesielt på 1600-tallet. Derfor er opplysningene blitt ufullstendige og feil uungåelige.

For å bøte på dette kan det formodes at etterfølgende vil ha sin interesse. Så meget mere som Telemarken hører til et i genealogisk og lokallhistorisk henseende eiendommelig og interessant fylke.

Provst Qvislings publikasjoner: Fyresdals Prestegjelds og Presters Historie, 1888, Optegnelser om Provster i Øvre Telemarken under Katholicismen, 1893, Prester i Øvre Telemarken fra de eldste tider til omkring 1600, 1902, Øvre Telemarkens historie i det 17de aarhundrede, 1906, Til Øvre Telemarkens historie, spredte bidrag fra det 18de og 19de aarhundrede 1908, samt: Efterladte historiske optegnelser af adjunkt Andreas Blom, med nogen bearbeidelse utgitt av J. L. Qvisling, 1904.

Sogneprestene i Fyresdal var fra Reformasjonen og 200 år frem følgende:

1. **Hr. Jacob Andersen**, visstnok den første lutherske prest i kaldet, hadde i 1557 vært adskillige år i embedet og døde omkring 1558. (Dipl. Norv. X, 749). Hans sønn var:

2. **Hr. Hans Jacobsen**, født før 1535, blev farens eftermann omkr. 1558 og gikk i 1564 over i Kviteseid presteembede, hvor han

nevnes 1592 og døde ikke lenge efter. Provst. (D. N. VII 793). Hans sønn var visstnok den *Jacob Hansen*, som blev slått ihjel på Lørens kogen i april 1579 (Nils Stubs Optegnelsesbøger s. 199).

3. **Hr. Jens Christensen**, blev sogneprest i 1564 og døde i embedet i 1611, i hvilket år hans enke *Karen Søfrensdtr.* hadde sitt nådensår. (Meddelelser fra Riksarkivet 2. s. 388). Hun var nok en levelysten dame, idet hun i sitt 80. år i 1614 innlot sig på en latterlig trolovelseshistorie med tingskriver i Telemarken Lambert Madsen Rodts bror Peder Rodt, sønner av borger i Ribe Mads Madsen Rodt og Anne Pedersdtr. Trellund (Theolog. Tidsskr. III, 2, s. 529). 2 barn kjennes: *Maren Jensdtr.*, som i 1594 kom i vidervedigheter med sin huslærer (Biskop Jens Nilssøns Visitatsbøger s. 384), og *Nils Jensen*, som i 1602 var bosatt på Moland (Innlånt diplom 21. april 1602, RA.) og muligens kan være farfar til den velstående lensmann i Fyresdal *Nils Jensen Ørn*, født 1643, død 1703 og stamfar til denne slekt.

4. **Hr. Hans Amundsen Morland**, sogneprest fra 1611 til sin død 1643. (Kontributionsregnsk.) Han blev student ca. 1604, da han fikk Kommunitetet i 1605; avla eden som kapellan hos hr. Jens 9. mai 1609. Han tok sitt tilnavn efter prestegården Moland i Fyresdal. Hvem han var sønn av kjennes det ingen opplysning om, og den antagelse at han kan ha vært en dattersønn av nr. 2 hr. Hans Jacobsen er fremdeles upåviselig. Hans hustru *Susanne Arnesdtr.* døde først i 1695, idet dette år er det siste, hvori hun opføres i kontributionsregnskapene som eier av 1½ td. i gården Vrå. (Kontrib.-regnsk.). Hun begikk i 1615 et ekteskapsbrudd, men da presten tok henne til sig igjen, kom historien for Domkapitlet i 1616 og forvoldte ham 1 års suspensjon fra embedet. Hr. Hans er stamfar for en i sin tid utbredt presteslekt Morland, idet sønnene Jacob, Christen, Amund og Werner blev sogneprester til henholdsvis Fyresdal, Tønsberg, Kviteseid og Tinn.

5. **Hr. Anders Pedersen**, sogneprest 1643 (Kontrib.regnsk.) til sin død i 1651. Han er måskje identisk med den Andreas Petri Mandius som blev student 3. nov. 1630.

6. **Hr. Jacob Hansen Morland**, sogneprest 1651 til 1671. Sønn av nr. 4 og født 1619 i Fyresdal, deponerte fra Roskilde skole og blev student 3. juni 1640. Fra 1648 til 1651 var han kapellan i Skien. I 1671 blev han suspendert fra sogneprestembedet, fordi hans hustru var nedkommet litt for tidlig efter bryllupet, og avsatt, hvorefter

mag. Thomas Bloch efter ansøknig av 22. decbr. 1671 blev sogneprest 17. jan. 1672. Hr. Jacob tilbragte den følgende tid på eiendomsgårder han hadde i Fyresdal, således på Skrei i Veum og Utabjå i Mo sogn. Omsider fikk han syndsforlatelse og adgang til igjen å måtte komme i embede 15. sept. 1674, men ikke i Fyresdal, og da han av hensyn til familie- og eiendomsforhold ikke vilde forlate Telemarken, blev det her først i 1675 en passende vakanse. I hans tid blev Molands kirke bygget; den var den vakreste i Øvre Telemarken. Ved hr. Oluf Nielsen Gryderups død blev Vinje kald ledig, og i dette blev så hr. Jacob endelig bestallet 19. jan. 1676 og innsatt 11. juni nestefer. I 1683 blev han prost. Hr. Jacob hadde i Fyresdal hatt adskillige kontroverser med sine sognebønder; de aller fleste reiste sig av ugreie med de prestelige rettigheter og landskylden, og dommene falt stadig i hans favør. I Vinje forekom igjen sådanne vanskeligheter.

På sine gamle dager fikk hr. Jacob en innbitt motstander i *Herkules Nielsen Weyer*, som fra 6. juli 1685 var foged i Øvre Telemarken og besad en ugenert freidighet til å mele både sine egne og sin families kaker, hvor han kunde se en chance, og de midler han hertil brukte, var ikke alltid så fine. Gjennem sine familieforbindinger i Skien var Herkules kommet i kontakt med skogeiere i Telemarken, og ved sitt ekteskap med den store godseier, trelasthandler og borgermester i Skien Claus Andersens datter Anne kom han på den særdeles grønne gren. Claus hadde selv vært foged i Telemarken i 1650'årene og oparbeidet en betydelig formue, så værsonsøn Weyer, da han blev foged, ikke engang behøvet å stille kausjon for embedets oppebørslser. Weyer efterfulgte i 1708 sin værfar som borgermester i Skien og døde 6. juli 1716 i Gjerpen, 62 år gl. Uvennskapet mellem hr. Jacob og foged Weyer vil vanskelig kunne føres tilbake til nogen spesiell anledning, men at de har kollidert i forretningslivet synes utvilsomt, da presten selv besad skogeieendom og har gjort gode affærer, hvad fremgår av den omstendighet at hans bo ved skiftet i 1670 efter hans første hustru Susanne Michelsdtr. androg til netto 2 400 rdl. Da denne sum efter beregning av koværdet, den sikreste og almindelige verdimåler på hin tid, jevnlig 4 rdl. for en ko, svarer til et beløp av 180 000 kroner i nogenlunde normal kjøpeevne, viser det noksom, at hr. Jacob har hatt andre inntekter enn de embedet innbragte; arvemidler finnes intet spor til i den tid. Hr. Jacob var da også den rikeste prest ikke

bare i Telemarken, men også i hele Bratsberg amt. Det er derfor ikke å undres over at han tok sin suspensjon med fatning og siden ikke vilde søke nytt kald, forinnen der i Telemarken blev et embede ledig som passet ham.

Av kontroversene med foged Weyer skal her kun kortelig refereres én, men den skaffet også hr. Jacob det største ubehag samtidig som den karakteriserer både presten og fogden. Den 6. april 1690 feiret hr. Jacob sin datter Susannes bryllup på Vinje prestegård med hr. Abraham Lauritzen Qvislin, som han i 1688 hadde kalt til sin kapellan. I oktober, 6 måneder etterpå, chikaneres han av foged Weyer i en skrivelse til statholderen på Akershus med det klagemål at vielsen var foregått på en søndag og at presten ikke tidsnok hadde uttatt kopulasjonsseddel! På foranledning svarer presten at det ikke var forbudt å foreta vielser på den nevnte dag som ikke falt på nogen søndag, men på Maria Bebudelsesdag(!), og at det kun hadde vært «besværlighetene ved veiene her tilfjelds», som hadde hindret at seddelen ikke i tide hadde kunnet innhentes, men — det eneste vesentlige — «kontingenten» var forut betalt til fogden! Hr. Jacob fant følgelig intet forsømt og bad sig av statholderen «beskyttet og beskjermet overfor saadanne angivere». Statholderen hadde imidlertid intet annet å gjøre enn å la fogden gå frem etter loven, hvorefter hr. Jacob blev stevnet til tinget 2. mars 1691. Det viste sig at kopulasjonspengene ikke var betalt! Presten blev ilagt lovens mulkt 100 rdl. for den utførte vielse, og så viste det sig at det ikke var hr. Jacob som hadde foretatt den, men hans bror, presten hr. Amund Morland i Kviteseid! Og så blev de 100 rdl. pådømt den intet anende hr. Amund, mens hr. Jacob nok følte sig særdeles tilfreds med resultatet!

Foged Weyer hadde nu på et vis fått los på sin motstander, og lot snart høre fra sig igjen. Tidlig på sommeren 1692 bredte det rykte sig i Telemarken at hr. Jacob var død, og at fogden Weyers yngre bror *Anders Nielsen Weyer*, student fra Skiens skole 27. mai 1679, var blitt hans efterfølger i Vinje! Da akslet hr. Jacob sitt skinn og drog til København for å fremstille sig lyslevende for Kongen. Dat. 3. aug. 1692 inngav han her flg. skrivelse til Kancelliet: «Føraarsaket at jeg fattige(!) prestemand, sogneprest til Vinje og uværdig prost skulde været ved døden avgangen — som jeg uforgribeligen slutter at være optænkt av foged Herkules Weyer, som mere har ladet se sin slette affektion imot mig — har jeg i min høie

alderdom maattet reise denne lange og besværlige reise, henved 200 mile frem og tilbake tillands og tilvands, fra mit kald, prosti og fattige hus, eftersom kaldet efter slig ugrundet beretning til samme fogeds bror, en student Anders Weyer, skal være bortgit, uanset jeg for rum tid siden har lovlig antat til min medtjener en hæderlig mand ved navn *Abraham Larssøn*, som er Deres Kgl. Majestæts prædikanter til Akershus hans søn, som er gift med min datter og nu sitter med hustru og barn. Da paa det slik hittil uhørt og ukristelig medfart ei skulde ha gjænge at tænke sig i saadan min alderdom paa 73 aar, og nu har tjent over 40 aar som prest i embedet og henved 10 aar som prost, ikke tillike med hustru og børn samt bemeldte medtjener uten al foregaaende forseelse saa plutselig skulde removeres og avtræde fra al timelig velfærd for en person, som endnu intet har meriteret, formedelst slig falsk listighet og underfundighet — da ansøker saadan ukristelig paafund og medfart allernaadigst maatte contramanderes og opsættes til rette og forespørre om at maatte avstaa kaldet til min medtjener *hr. Abraham Larssøn*, men forbli prost i mine resterende leveaar.» — Kancelliet innstillet til Kongen 24. aug. at andragendet måtte bevilles, og under 3. septbr. 1692 blev den Anders Weyer givne suksessjonsbestalling, som han virkelig hadde opnådd allerede 30. april 1692, kontremandert, *hr. Jacob* bevillet avskjed, *hr. Abraham Lauritzen Qvislin* bestallet som sogneprest i Vinje og *hr. Jacob* bevillet å forbli prostiets prost til sin død. Med hvilke følelser foged Weyer har mottatt resultatet av sine anstrengelser foreligger ingen opplysning om, men de kan jo godt tenkes, og nogen særlig tilfredsstillelse blev det ham neppe at bror Anders under 8. april 1693 blev resid. kapellan i Holt, i hvilket beskjedne embede han døde 12. febr. 1720 i Østre Moland.

I 1697 frasa *hr. Jacob Morland* sig prostverdigheten og i slutten av 1698 avgikk han ved døden i Vinje. Hans 1. hustru, som han må ha ektet i Skien omkr. 1650, *Susanne Michelsdtr. Lindegaard* døde i 1670, og hans 2. hustru blev i 1671¹ *Kirsten Henriksdtr. Borregaard*, hvilket tilnavn neppe skriver sig fra Telemarken; hun døde omkr. 1694.

I sitt 1. ekteskap hadde *hr. Jacob* 3 barn, som vokste op: *Hans*, som blev student 20. juli 1669, men døde ugift før 1677, *Sivert*, som blev student 18. juli 1672 og døde som rittmester i 1723, og *Susanne*,

¹ Ved tinget 17. septbr. 1672 opplyses at *hr. Jacob* hadde bryllup i Fyresdal «forleden aar».

som blev gift med ovennevnte *hr. Abraham Qvislin* og vil omtales i det efterfølgende.

I sitt 2. ekteskap hadde *hr. Jacob* likeledes 3 barn, som vokste op: *Barbara*, levet i 1692, *Alhed*, gift med den velstående gårdbruker *Jon Søfrensen Nordbø*¹, og *Hans Morland*, født 1677, student 17. juli 1697, sorenskriver i Øvre Telemarken, se Bind I, s. 61. — Ved tinget i Vinje 5. mars 1723 er bekreftet at sal. rittmester Sivert Morlands eneste arvinger da var helsøsteren *Susanne* sal. *hr. Abraham Qvislins* og halvsøsteren *Alhed Nordbø* i Nissedal. Den a g n a t i s k e efterslekt efter *hr. Jacob* var således utdød i 1723.

7. **Mag. Thomas Olsen Bloch**, sogneprest i Fyresdal 1672 til 1717, var født 3. juni 1649 i Skien, sønn av rådmann *Ole Nilsen Bloch* fra Jylland og hustru *Anna Thomasdtr.*, som fra sin fødeby Flensborg kom op til sin morbror borgermester Caspar Barnholt i Skien.² Han blev, fra Christiania skole, student 13. juni 1668, tok theolog. eksamen 1670 og blev magister 1. juni 1698. Våren 1671 stod han på reisefot for å studere ved fremmede universiteter, men Skiens brand 1. pinsedag nødsaget en opsettelse til neste år, og reisen blev heller ikke da noget av, idet han efter ansøknings av 22. decbr. 1671 under 17. jan. 1672 fikk bestalling som sogneprest i Fyresdal — en befordring han med sine 23 år nok ikke hadde ventet. Den 23. april blev han ordinert av biskopen i Stavanger Domkirke og 19. mai nestefter innsatt i embedet. Mag. Bloch var en betydelig, usedvanlig utrustet mann av ulastelig levnet, men en hård hals overfor bøndene, med hvem han kom op i mange, tildels uhyggelige prosesser. Hans efterfølgere i embedet forstod senere at de hadde ham å takke for at presterettighetene var bragt i fast orden. Ydmyghet

¹ *Jon Towsen Nordbø*, skifte 25. febr. 1674 i Nissedal, gift med *Aashild Halvorsdtr.* Deres datter *Sigrid Jonsdtr.*, skifte 25. juni 1700, gift med *Søren Pedersen Nordbø*, etterlot flere barn, av hvilke *Kari*, gift med *Tjostolf Fjone*, og *Jon Spørensen Nordbø*, skifte 19. mai 1738 og gift med *Alhed Jacobsdtr. Morland*. *Alhed* etterlot to barn: *Jon Morland*, som i 1753 opholdt sig i Amsterdam, og *Jacob Jonsen Nordbø*, lensmann i Nissedal, gårdbruker og stor trelasthandler, som ved skifte 15. novbr. 1765 etterlot en formue på 7 846 rdl., tilsvarende 960 kjør eller 288 000 kr. av nogenlunde normal kjøppevne. Han var Telemarkens rikeste bonde og en god tilflukt for mange i slekten. Hans hustru var *Susanne Viveke Colstrup*, se s. 52.

² Mag. Thomas Blochs søster *Gyri Bloch* døde høsten 1682 i barnløst ekteskap (gift 11. aug. 1670 i Skien) med foged i Nedre Telemarken fra 3. aug. 1668, tillike i Øvre Telemarken fra 2. okt. 1669 *Philip Adolph Paulli*, født 4. aug. 1647 i København og død 1714; sønn av livmedicus, professor dr. *Simon Paulli*.

var ikke hans sterke side; bøndene hatet ham, og det visste han vel: — «Mine tilhøreres velvilje, det gode kan jeg desværre ei berømme mig av at ha nydt.» Sine embedsplikter vek han aldri fra. Selv de verste vinterreiser til anneksene skremte ham ikke. Så sent som i 1714 skriver han at han «mangen gang hadde ladt sig heise og fire for det bjerg kaldt Gulborgklev, naar det var med svuld belagt». I 1700 blev han prost. Fra 1712 av merket han at kreftene tok av; 18. novbr. 1713 og atter 24. okt. 1714 søkte han forgjeves om at måtte avstå kaldet til sønnen Peter, som var hans kapellan fra 1704. Men i oktbr. 1717 sendte denne sin hustru til København for personlig i Kancelliet å redegjøre for forholdene og selv skrive ansøknings om suksesjon for hr. Peter. Og nu gikk det i orden. Under 26. novbr. 1717 blev hr. Peter Bloch bestallet som sogneprest i Fyresdal, og hans gamle far levet ikke lenge efter; den 25. febr. 1718 kl. 1½ sov han stille og fredelig inn på Fyresdals prestegård; se om ham Saml. til d. norske Folks Sprog og Historie VI s. 203 flg. Hans portrett finnes i Molands kirke.

Mag. Thomas Bloch blev gift 9. mars 1673 i Skien med *Karen Falch*, født 14. jan. 1649 i København, overlevet sin mann; datter av *Peter Nielsen Falch*, som visstnok var tøjimester, og *Anna Larsdtr.* Av deres 8 barn, hvorav kun 4 nevnes i en utilfredsstillende skifteekstrakt (skifteprot. nr. 7 fol. 28 for Ø. Telemarken), var: *Anne Cathrine* gift med konsumpsjonsdirektør i Helsingør *Peter Mohr*, *Gyri* gift 22. septbr. 1704 i Skien med kjøpmann Arne Johnsen, *Peter*, farens efterfølger i Fyresdal, *Anna Margrethe* og *Petronelle*. De to siste var ugifte og arvet hver 201 rdl., så faren har vært en velstående mann.

8. **Hr. Peter Bloch**, sogneprest 1717 til 1723, foregåendes eldste sønn, født 13. jan. 1678 i Fyresdal, blev, privat dimittert, 19. juli 1698 og baccalaur 7. mai 1706. Da svenskene gjorde landgang på Sjælland i 1700, deltok Peter Bloch sammen med andre studenter i Københavns forsvar; hans yngre bror Ole var også med, hvad formentlig blev årsak til dennes død 31. mai 1701. Vel hjemme igjen bistod Peter sin far i embedsforretninger, prediket for prester i stiftet og vandt yndest hos biskop Stoud, som 5. oktbr. 1704 i Aamli kirke ordinerte ham til kapellan hos faren i Fyresdal. Som foran nevnt blev han 26. novbr. 1717 sogneprest og døde allerede 13. septbr. 1723 i embedet. Der kjennes meget lite til hans virksomhet, men dette tyder jo på et godt forhold til menigheten.

Gift 29. juli 1705 i Vor Frue kirke i København med *Magdalene Margrethe Falch*, døpt 4. febr. 1686 i Helsingør, datter av foged på Kronborg, kancelliforvalter, tollkammerer *Christian Falch* og 2. hustru *Anna Kirstine Hansdtr. Kyse*. Hun satt enke i mange år.¹ Av barnene blev datteren *Anne Jørgine Bloch*, født omkr. 1708, gift med *hr. Lauritz Abrahamsen Qvislin*, sogneprest i Tinn (se s. 52).

9. **Mag. Mathias Aagaard**, sogneprest 1723 til 1746, født 27. april, døpt 7. mai 1697 i Helsingør, sønn av sogneprest *mag. Lauritz Christensen Aagaard* og *Anna Dorothea Brochmann*, blev student 13. juli 1715 og *mag.* 19. juni 1726. Hans far døde i pesten 1711 og efterlot hustru med 8 barn «i kummerlig enkestand». Mathias fikk omkring 1717 post som kateket ved Nykirken i Bergen og blev samtidig huslærer for krigsråd Resens barn, så han hadde et godt utkomme, da han lot sig overtale til å bli personell kapellan hos *hr. Hans Godtzen* i Nærstrand i 1720 og ordinertes av biskop Nyrop i september. Der hadde ellers ikke vært en student i Bergen som vilde den vei, og selv angret han nok bittert på sin eftergivenhet, da *hr. Hans* (som blev hans værfar) var en legemlig nedbrutt mann og ved sin død i mai 1721 i kummerlige forhold satte ham ut av stilling. Den følgende tid solliciterte *hr. Mathias* i København og «fordybedes herved i gjeld med utsikt til at krepere». Endelig, 3. decbr. 1723 fikk han bestalling som sogneprest til Fyresdal og døde i dette embede 28. mars 1746. Viceprost 15. april 1734; prost 14. april 1739. En nøiaktig og dyktig mann, aktet av menigheten.

Gift med *Christine Godtzen*, døpt 6. decbr. 1693 i Stavanger og begr. 26. mars 1756 i Arendal, datter av sogneprest til Nærstrand *hr. Hans Sjøfrensen Godtzen* og *Sophie Jacobsdtr. Hvatz*. Hun blev gift 2. gang 1757 i Helleland med byfoged i Arendal *Henrik Arnoldus Thaulow*, født 1702 på Moss og begr. 10. septbr. 1778 i Arendal.

Ved reskript av 2. mars 1742 blev et residerende kapellani opprettet i Fyresdal fra første vakanse i presteembedet og ved et reskript av 17. juli 1744 bestemt at en sådan kapellan ikke skulde kaldes forinnen den eventuelle presteenkes nådensår var utløpet «med mindre vedkommende vilde tjene gratis i mellemtiden». Lønningen blev satt til 80 rdl. årlig. På denne tid var prestekaldets inntekter 400 rdl., men der levet 2 presteenker, som hver skulde ha 21 rdl. årlig, så

¹ Hvad presten *Schiørn* i sitt store folio-manuskript om landets prester (Riksarkivet) skriver om Magdalenes slektsforhold er alt sammen den fullstendige fantasi.

prestegasjen blev temmelig redusert. På ansøknig blev *Peter Steensen*¹ bestallet som resid. kapellan 22. juli 1746, og da han 23. april 1751 blev befordret til sogneprest i Vinje, blev embedet stående ubesatt inntil hr. *Hans Mathias Abel* (en brorsønn av nedenn. sogneprest nr. 10) blev bestallet 20. decbr. 1765 og tiltrådte 2. juli 1766. Tre år efter, 4. febr. 1769, blev det residerende kapellani nedlagt og prestegjeldet 5. mai s. å. delt i to embeder: *Fyresdal*, bestående av sognene Moland og Veum, og *Mo*, bestående av Mo og Skafså, og samtidig blev hr. *Abel* utnevnt til sogneprest i Fyresdal og den resid. kapellan i Valle (Undal) hr. *Ditlev Luth* utnevnt til sogneprest i Mo.

10. Hr. **Jørgen Henrik Abel**, sogneprest 1746—1747, men tiltrådte ikke embedet. Efter å ha vært sogneprest i Bygland fra 2. mai 1732 blev han på ansøknig bestallet 22. juli 1746 som sogneprest i det bedre avlagte Fyresdal; men da Byglands menighet innstendig bad ham ikke å forlate den, søkte han om å forbli i dette embede, hvilket blev innrømmet ved ny bestalling av 17. febr. 1747.

11. Hr. **Henrik Berg**, sogneprest 1747—1769. Blev student 11. aug. 1734, 20 år gl., fra Frederiksborg skole; baccalaur 1738. Han tok 13. aug. 1740 theologisk eksamen med non contemn. og den homiletiske prøve 27. juli 1746 med laud. Da hr. Abels ansøknig om Fyresdal var kommet til Kancelliet i København og Henrik her hadde gjort sig bekjent med det, inngav han andragende, dat. 27. mai nesteft., om å måtte succedere hr. Abel i Byglands kald. Han skriver da særdeles kortelig at han «i næsten 11 aar hadde frekventert academiet og tillike informert smukke folks børn» og at «mine forfædre fra Reformationstiden alle hadde været prester». Han fikk

¹ Hr. *Peter Steensen* var døpt 8. mars 1710 i Nykøbing på Falster, blev student 1733 og døde 27. decbr. 1776 i Vinje; sønn av byfoged i Nykøbing fra 13. novbr. 1713 *Christian Steensen*, som 31. oktbr. 1727 blev avsatt for uduelighet og endte som et forfallent vrak. Hr. Peter blev gift 1. gang 20. febr. 1755 i Christiansand med *Kirsten Lund*, som døde 1757 i Vinje, begr. 10 decbr., datter av Ole Gundersen Lund i Chr.sand og Anne Larsdr. og søster av vicerådsmann s.steds Lars Lund; skiftet efter henne blev opgjort med 1226 rdl. (ingen gjeld), hvorav halvparten tilfalt hennes eneste barn *Christian Steensen*, døpt 11. decbr. 1757. Gift 2. gang med *Mette Bagge Eilertz*, en prestedatter av Hjartdal, som 18. mars 1778 blev gjengiftet med hr. Christian Severin Bloch i Mo, en prestesønn av Kviteseid. Av 2net ekteskap efterlot hr. Peter datteren *Kirsten Steensen*, døpt 6. septbr. 1761, som senere ektet hr. *Marcus Monrad* i Vinje. Ved skiftet efter hr. Peter 27. jan. 1778 var aktiverne 1145 rdl., mens passiverne løp op i 1095.

også på disse, som det synes ringe, forutsetninger bestalling som sogneprest i Bygland 22. juli 1746 (5 dager forinnen han tok den homiletiske prøve!), men da hr. Abel som ovenfor nevnt ønsket å forbli i kaldet, byttet de ganske simpelt roller, og Berg fikk 17. febr. 1747 bestalling som sogneprest i det bedre avlagte Fyresdal. Her tilbragte han så de følgende 22 år i et uverdigt levnet i drikk og svir, som omsider i 1768 førte til en skandaløs prosess, hvis resultat han ikke tvilte på, og forekom derfor dommen ved å søke sin avskjed, den han fikk 5. juli 1769 med årlig pensjon 100 rdl. Han blev boende i Skafså til sin forsmedelige død i drukkenskap 14. decbr. 1789; begr. 26. decbr. «76 år gl.».

Gift 23. decbr. 1746 i den tyske Garnisonskirke i København med *Elisabeth Sophie Meinfelt*, som døde omkr. 1761. Som barnløse opprettet de 23. febr. 1756 et gjensidigt testamente, kgl. konfirm. 7. mars 1760, hvorved den lengstlevende avfeiet ektefellens arvinger med 20 rdl.

Hvor hr. Henrik skrev sig fra, og hvem hans foreldre har vært, foreligger det hittil ingen opplysning om i den genealogiske litteratur og heller ikke i de ham vedkommende embedsskrivelser. I Universitetsmatrikkelen finnes han innført som student i 1734, 20 år gl., kort og godt som «Henricus Bergius», uten patronymikon. Tre år tidligere sees en «Laurentius Bergius» innført, likeledes uten patronymikon, som student i 1731, 21 år gl., og da begge var dimittert fra Frederiksborg skole, ligger den tanke nær at de kan ha vært brødre. I Distinksjonsprotokollen for theologisk eksamen er imidlertid anført at Henrik Berg var født 15. juli 1714 i Blidstrup sogn i Holbo herred på Sjælland, og da kirkeboken for dette sogn eksisterer fra den tid, og Henrik i sin embedsansøkning av 1746 skriver at alle hans forfedre hadde vært prester fra Reformasjonen av, altså også hans far, så skulde det synes lett vint å finne foreldrene. Men det er det dog ikke. For det første har der ikke vært nogen prest Berg i Blidstrup, og for det neste kan Henrik ikke være sønn av nogen prest Berg, være sig i Danmark eller Norge. Ennvidere finnes ingen Henrik Berg i dåpsinnførselene i Blidstrup; tilnavnet Berg forekommer overhodet ikke i sognets kirkebok, og det finnes heller ikke i Extramandtallet for årene 1713—1717.

Imidlertid må det stå fast at han var født i Blidstrup. Her finnes en Henrik døpt 23. juli 1713, hvis foreldre var degnen *Niels Lorent-*

zen, boende i Bakkeberg, og hustru *Margrethe Dortha Kyhn*,¹ en datter av den samtidige, litet respekterte sogneprest i Blidstrup mag. Frantz Blaziusen Kyhn. Klokkeren døde i 1741 og hans hustru allerede i 1721, men skiftene efter dem finnes ikke, da den geistlige skifteprotokoll ikke lenger eksisterer; ad denne vei kan således ikke konstateres hvorvidt deres sønn Henrik er identisk med hr. Henrik i Fyresdal. Men at dette er tilfelle vil det ikke være tvil om; der må ligge en feil etsteds i de foran nevnte kilder, og feilen er det i Distinksjonsprotokollen innførte fødselsår 1714, som rettelig skal være 1713. Fødselsdagen i 1714, den 15. juli, stemmer fortrinlig med dåpsdagen i 1713, 23. juli, hvor Henrik blev holdt over døpefonten av *Lene Margrethe Henriksdatter*, utvilsomt farmoren eller mormoren, hvis patronymikon han fikk til fornavn. Den «Laurentius Bergius» som blev student i 1731, 21 år gl., svarer nøiaktig til klokkerens sønn *Lorentz*, som blev døpt 13. juli 1710 i Blidstrup; for øvrig var der en tredje bror *Nicolai*, døpt 18. decbr. 1715. Endelig har Fyresdals kirkebok at hr. Henrik var «76 år gl.» ved sin død i 1789, altså født 1713, hvad forøvrig ikke har så meget å si.

Når hr. Henrik Berg i sin embedsansøkning av 1746 fører i marken at «alle hans forfædre helt fra Reformationen hadde vært prester», må dette i beste fall være en sannhet med modifikasjoner. Hans far var ikke prest, men kan måskje ha vært prestesønn. Verre blir det imidlertid når han i 1746 forsyner sin skrivelse med den gamle Oslobisp Frantz Bergs segl, våbenet med de 3 berg, og derved vil pretendere at tilhøre denne tysk-adelige men aldrig i Danmark naturaliserte slekt! Om denne har hr. Henrik hatt god anledning til å skaffe sig nogen kunnskap under sitt langvarige opphold i København, men nutidens genealogiske viden har intet å berette i favør av hans anførsel, hvorimot hr. Henriks liv og levnet opfordrer til å betrakte den med særdeles skepsis. Når det under prosteretten i 1768, hvis følge blev prosessen i 1769, heter at «han brukte ikke sin tunge til annet enn til usannheter», kan denne kraftige uttalelse visselig med full føie også anvendes på hans genealogiske anførsel. — Sannheten er nok den at han og broren ganske simpelt har tatt navnet Berg efter siste stavelse i deres hjemsteds navn Bakke b e r g. — Hr. Henrik var den siste sogneprest i Fyresdal før kaldets deling.

¹ Se Anders Petersen: Sjællands Stifts Degnehistorie, s. 72.

Qvislin-slekten i Telemarken og dens opprinnelse.

Mag. Lauritz Ibsen Qvislin, sogneprest til Aker og Slottet 1665—1700, er stamfar for den norske slekt Qvislin, hvilket navn undertiden i siste del av 1700-tallet og som oftest på 1800-tallet blev skrevet Qvisling. Han var en dansk mann. Hans efterfølger i embedet, mag. Anders Borch, som blev gift med datteren Anne Marie Qvislin, er sikkerlig kilden for de spesielle opplysninger om hans herkomst og ungdomstid, som gjennom deres sønn, slottspresten hr. Oluf Christian Borch, tilfløt eftermannen i samme kald dr. theol. Otto Holmboe, og av ham blev innført i den kaldsbok han innrettet i 1757. Disse opplysninger kan derfor betraktes som pålitelige. De er ikke mange, men til gjengjeld ganske merkelige. Mag. Qvislin, skriver han, «var en bondesønn fra Sjælland, løp fra pløgen til Københavns skole, hvorfra han innen kort tid blev dimittert. Som student giftet han sig med *Else Christensdatter*. Han var først auditør og blev 19. mai 1665 kalt til sogneprest av statholder U. F. Gyldenløve».¹

Mag. Qvislins fødselsår er satt til 1634 og dels til 1635 i trykte og utrykte skrift, og det første årstall passer formentlig best, når han skal ha hatt tid til å drive med jordarbeide innen han kom til studiene. I juni 1650 blev nemlig gutten student, dimittert fra Slagelse (ikke Københavns) skole og er immatrikulert som «Laurentius Japetius». Noget tilnavn «Qvislinus» er her ikke tilføiet, men 2. juni 1665 undertegner han sin skriftlige embedsed med sitt fulle navn, og da han som en av de forholdsvis meget få norske prester, der fulgte oppfordringen til å erhverve sig en akademisk grad, er han innført i matricularen 25. juni 1688 som «magister Laurentius Ibsenius Qvislinus». Når han kom i Slagelse skole kan det naturlig forutsettes at han har vært «en bondesønn» fra denne bys omegn og at det antatte tilnavn Qvislin rimeligvis er et latinisert lokalitetsnavn. Navneleddet qvisl betyr på dansk som på norsk en tvedelt forgrening, især av vannløp, et møkkgrep, dannet av en kløftet gren, undertiden også gren av en slekt, en sidelinje. Nu ligger det i Flakkebjerg herred, 22 km. sydøst for Slagelse, en sogneby Kvislemark (ca. 1370: Qvislemarke), hvad således meget vel kunde passe, og ved undersøkelse i skattemanntallet for Kvislemark sogn i 1630-årene, på hvilken tid Lauritz's far jo i tilfelle må ha levet der, viser det sig at en av fæste-

¹ Kaldsbokens innhold er gjengitt i d.-n. Personalhist. Tidsskrift I, 5. s. 213 flg.

bøndene het *Jep Hansen*. Han er den eneste ved dette fornavn, som for øvrig ikke hører til de almindeligste i Danmark. Jep forekommer i 1631—1644 som fæstebonde, men ikke i noget år forut og heller ikke i de nærmest følgende. Eiendomsretten til hans gård gikk ved makeskifte 12. juni 1634 over fra Roskilde Domkapitel til Christian IV's sønn Hans Ulrik Gyldenløve, og transaksjonen gjaldt Qvislemark sogn og by, 5 gårder med skog til 120 svins olden. — Disse forhold berettiger til å anse paterniteten som klarlagt.¹

I «Kaptein Hielms Samlinger» i Riksarkivet anføres om Lauritz Qvislin at han tok juridisk eksamen i 1655 og blev auditør i 1656. Hvorfra disse data er hentet, vites ikke, men de kan passe vel inn. Nogen juridisk universitetseksamen kan det dog ikke være tale om, såsom det juridiske fakultet først blev opprettet i 1736, men han kan ha tjent eller arbeidet hos en lovkyndig mann, fått dennes attest for å besidde fornødne kunnskaper og derigjennem opnådd ansettelse som auditør. Nogen bestalling som sådan foreligger ifl. dansk Rigsarkivs meddelelse ikke, og det kan derfor være at han kun har hatt en konstitusjon som auditør.² I norske militærarkiver er intet funnet om ham, opplyser hr. Ovenstad.

I 1657 absolverte Qvislin den teologiske eksamen, ifl. Hielm med karakteren *laudabilis*, og har i så fall lagt op det største theologiske pensum.

Hvad han i de følgende år inntil 1665 har foretatt, har ikke latt sig opspore. Han kan ha fortsatt, ialfall i nogen tid, som auditør i militærvesenet eller tatt lærerpost ved en skole, vært konst. feltprest eller personell kapellan, men herom vites intet. Det synes imidlertid sannsynlig at han forinnen 1665 har vært vel kjent av Ulrik Frederik Gyldenløve, som i 1664 var tiltrådt som statholder i Norge og viste ham stor yndest.

Da slottspresten på Akershus hr. Brede Hammer under 8. april 1665 var befordret til sogneprest i Fron, lot den samtidige tyske prest ved Slottet *mag. Jochum Lobes* sig forlyde med at han hadde perfektionert sig saaledes i det danske sprog at han ville kunne klare presteembedet alene med en kapellan. Kancelliet lot da utferdige et kgl.

¹ For den beredvillige assistanse, som hertil er ydet av stadsarkivar Svend Aakjær og det danske Rigsarkiv, fremføres den forbindligste takksigelse.

² Ifl. skrivelse av 13. mars 1946 fra Det Kgl. Bibliotek i København finnes Lauritz Ibsen ikke innført i det der beroende manuskript om danske officerer m. m. av oberstløytnant Hirsch.

missive til statholder Gyldenløve, dat. 17. mai 1665, hvori det utber sig dennes erklæring om forholdet, idet det fant at de 400 rdl., som den tyske prest hittil hadde i gasje, måskje kunde innspares ved at mag. Lobes blev sogneprest til Aker og Slottet og fikk en norsk kapellan, der som hittil skulde lønnes av Aker. Missivet blev besvart 2. juni nesteften av Gyldenløve: «Det synes at mag. Lobes er okkupert med at betjene sit anfortroede kald udi det tyske tungemaal, hvortil han er beskikket, uten at bemøde sig med det danske. Hertil har kommandanten og fæstningens samtlige officerer for sig og paa menige garnisons vegne supplicando anholdt at jeg en person ved navn *Lauritz Ibsen* for hans skikkelighed og herlige gaver paa prækestolen fremfor andre til det danske kald ville befordre, hvilken i lige maader for sin dygtighed av generalkrigskommissær Banner og andre fornemme personer paa det bedste er bleven rekommendert. Og eftersom her findes dokumenter, som utviser at prædikanterne er tilforn her til Slottet paa Kongens vegne kaldet av statholderen, har jeg mig og understaat paa Eders kgl. Majestæts naadigste behag at kalde fornævnte person udi den forrige danske prests sted, underdanigst formodendes det av Eders kgl. Majestæt udi naade blir optat. Mens skulde det Eders Majestæt behage heri at ske forandring, da vil dog Eders kgl. Majestæt tillate at samme Lauritz Ibsen, som allerede er vocert og av bispen examinert og approbert, dette maa nyde indtil han til en anden først vacerende leilighed kan bli fremmet, efterdi han som tilforn er meldt udi lærdom, gaver og levnet befindes en skikkelig person.»

Gyldenløve hadde gitt Lauritz Qvislin kaldsbrev 19. mai 1665, hvorefter denne fikk kollats 25. mai og avla embedseden for biskopen 2. juni, samme dag som Kongen konfirmerte bestallingen. Den 4. juni blev hr. Lauritz innsatt i embedet på Akershus. Som nevnt tok han magistergraden i 1688, og mag. Lauritz øvet sin prestegjerning i 35 år, til sin død 5. septbr. 1700 i sin bolig på Hustangen og blev begravet i Akers kirke 23. septbr.¹ med 2 ekstraordinære lys på alteret.¹

Den yndest, han fra først av hadde vunnet hos Gyldenløve og menighetens militære, beholdt han sitt hele liv, og uten tvil blev han ikke mindre verdsatt av den civile befolkning. I sin Reisebok noterer

¹ Cancelli-Indlæg 2. juni 1665, Norske Tegnelser og Indbundne Kongebreve s. d. Om hans død se d.-n. Personalthist. Tidsskrift 9. r. 3 b, s. 92 flg. (Birkerods Dagbøker).

Corfitz Braem¹ at han 30. jan. 1674 «var paa Slottet udi kirken og hørte hr. Lars, en møget begavet mand, som den tid begyndte at forklare en text av 2. Krøn. 19, vers 5, 6 og 7 og holdt den, medens retten varede» ð: Overhofretten, som med Gyldenløve i spissen var trådt sammen den foregående dag. Det er også bemerkelsesverdige at den danske biskop Jens Bircherod noterer prestens dødsdag i sine Dagbøker.

Mag. Qvislin må ha vært en klok, kunnskapsrik og veltalende prælatus, med en kraftig personlighet og en betydelig administrativ evne. Dette siste fremgår av hans grundige arbeide for å få ordnet op i uredige forhold i embedets økonomiske affærer, som lenge hadde vært kaldets innehavere en plage. I dette øiemed vek han ikke tilbake for prosesser, og det skal være visst at han i sine ypperlige prosessinnlegg førte en hvass penn uten persons anseelse, og viste en lovkyndighet og prosessuell sikkerhet, som uvilkårlig bringer den tidligere auditør i erindringen. Som nesten unntagelsesfri regel vant han også sine prosesser, og hans etterfølgere i embedet kunde være ham takknemmelige for hans bestrebelse.²

Ved siden av sin embedsgjerning dyrket mag. Qvislin interesser, som godtgjør at hans ånd også ferdedes på gebeter, hvor den almindelige prestemann i hin tid ikke ofte begav sig inn. Han hadde et efter forholdene ikke litet bibliotek, drev studier i alchymien uten sikte på positivt økonomisk utbytte og utgav religiøse arbeider, vesentlig til trøst og veiledning for «enfoldige» mennesker (1666, 1689, 1697).³

Mag. Lauritz levet i rummelige kår. Han efterlot (iil. Bastian Svendsen) et gjeldfritt stervbo på 5 980 rdl. til enken og 7 barn.

Gift «som student», altså stricte mellem årene 1650 og 1657, og høist sannsynlig i København, med *Else Christensdatter*, som i sitt nedenfor nevnte testament av 1701 skriver at hun hadde vært gift i «over 40 år». Nu hadde hun allerede innen 1658 (minst) 2 barn, så ekteskapet må (senest) være inngått omkr. 1655, på hvilken tid ektefellen var 21 år gl. Men denne alder skulde ikke nettop være så opsiktsvekkende at den berettiget til å betraktes som det nærsagt

¹ Norske Magasin II s. 484.

² Alt vesentlig av disse prosesser finnes innført i Kallsboken av 1757.

³ Se Ehrencron Müllers Forfatter-Lexikon med deri anførte kilder. I dansk Biografisk Lexikon har presten Daniel Thrap en godtkjøpsbiografi. Se også d.-n. Personalthist. Tidsskrift 11 r., 1. bind s. 228 og 232.

sensasjonelle trekk ved hans biografi i kaldsboken. Som student på 21 år kunde han godt drevet privat undervisning eller hatt en tjeneste, som innbragte det nødvendige underhold. Det vites jo heller ikke om de unge mennesker hadde arvemidler å støtte op med. Det må derfor være høist sannsynlig, for ikke å bruke et sterkere uttrykk, at parret er identisk med den «Lauritz Ibsøn», som blev viet 16. søndag efter Trinitatis (28. septbr.) 1653 i Vor Frue kirke i København til «Else Pedersdatter», idet det sistnevnte patronymikon må være feilaktig for Christensdatter. Sådanne feil var ingen sjeldenhet. At Else var en Christensdatter er imidlertid sikkert nok; således var hennes bror *Jens Christensen* kommet tilstede ved hennes bobehandling i 1703, hennes eldste sønn het Christen, men ingen hadde navnet Peder. Når Lauritz således kun er 19 år gl. og 3 års student ved sitt bryllup, da blir det i de kretser en merkverdighet som kan fortjene å noteres, og Elses uttrykk: «over 40 års» ekteskap er fremdeles in salvo.

Under 18. mars 1701 opsatte Else sal. Qvislins et testamente, hvori hun skriver at hun har vært i ekteskap over 40 år og har sett sine barn i ekteskap og ved brød, og ønsker nu at der efter hennes død skulde tilfalle hennes avdøde datter Saras, hr. Henrik Opdahls efterleverskes 11 umyndige barn 1 000 rdl. til deres fremtarv, lære og optuktelse. Disse barn hadde nemlig intet nydt til arv efter sin salig mor. Dette testamente fikk kgl. konfirmasjon 30. april 1701.

Den 9. oktbr. 1703 avgikk Else sal. Qvislins ved døden i sin bolig på Hovedtangen, og 19. novbr. blev skifte åpnet i hennes bo. Ved dets slutning 20. febr. 1704 viste det sig at velstanden var redusert. Særlig hadde hennes sønn Jacob Qvislin trukket så sterkt på hennes midler at hun til slutt hadde måttet opta pantelån på 110 rdl. hos James Collett mot overlevert sølvttøi, som dog ikke kunde dekke summen (Akers ting 25. juli 1703). Allerede i 1701 hadde hun pantsatt den verdifulle bygård nr. 65, nu tilsvarende Prinsensgate 11, til slottsfoged Jens Rasmussen Brønnsdorf, og ved auksjon 3. decbr. 1703 blev den solgt til tollskriver Anders Hansen Holst for 911 rdl.; hennes iboende gård på Hovedtangen blev av boet solgt for 210 rdl. til assessor Wilhelm Wiggers, som straks flyttet inn her, og løsøret innbragte ved auksjon 1 736 rdl. Resultatet blev efter fradrag av gjeld og utgifter 1 006 rdl. i behold, og derav tilfalt, i henhold til testamentet, den avdøde datter Saras barn forlods 1 000 rdl.

I sitt ekteskap hadde mag. Qvislin minst 10 barn, av hvilke 7

vokste op: 3 sønner og 4 døtre, hvis nummerorden efter alderen innen hvert kjønn er oppgitt i skiftebrevet efter moren. (I. a. — I. g.)

I. a. *Hr. Christen Lauritzen Qvislin*, født ca. 1657, blev student 1681, kapellan i Slidre 1687, sogneprest s.steds fra 24. decbr. 1687 til sin død 3. juni 1724; skifte 9. oktbr. s. å. Han ektet her formannen, *hr. Lars Christensen Bugges* datter Hilleborg og efterlot 8 barn, men disse og deres efterslekt «Slidregrenen» medtas ikke i nærværende avhandling. (Bind IV s. 118, Slegten Bugge s. 137.)

I. b. *Hr. Abraham Qvislin*, født 1658, sogneprest til Vinje, se nedenfor.

I. c. *Rebecca Qvislin*, født ca. 1660, rimeligvis opkalt efter sin mormor, døde 1678 og blev «min hjertekjære sal. datter» begr. 10. mars ved Aker. Gift med *hr. Jens Nielsen Hauritz*, født 1645 i Christiania, student 1667, kapellan i Aker 1675 og sogneprest i Tinn 18. mars 1683; død i mars 1692. Sønn av handelsmann Niels Jensen Hauritz og Margrethe Andersdtr. Rebecca hadde en efterlevende sønn «Niels og nogen døtre» ved morens skifte i 1703.¹

I. d. *Sara Qvislin*, født ca. 1662 og død 1693 (?) i Hole; gift 2. juli 1680 i Slottet med *hr. Henrik Henriksen Opdal*, sogneprest i Hole fra 14. jan. 1680 til sin død 12. mai 1716. Av deres 11 barn blev datteren *Karen Opdal*, død 58 år gl. i Vardal 2. decbr. 1743, gift først med sogneprest i Hole *hr. Henrik Hansen Smith*, som døde 18. decbr. 1720, og derefter 6. oktbr. 1721 i Hole med sogneprest i Vardal *hr. Jens Holmboe*.

I. e. *Sophie Cathrine Qvislin*, døpt 13. mai 1666 i Slottet og begr. 8. mars 1701 i Christiania, blev her gift 7. juli 1685 med *hr. Caspar Wildhagen*, født 24. oktbr. 1664 i Trondhjem og død 28. april 1720 i Viborg, sønn av rådmann Caspar Wildhagen og 1. hustru Margrethe Lorentzdtr. Student 1681, baccalaur 1682, theol. eksamen 1683, kapellan hos slottsprest Qvislin 1685, diakon i Glückstad 1693, tysk hoffprest i København 1710 og biskop i Viborg fra 1712 til sin død; dr. theol. 1712. — Gift 2. gang 6. juni 1703 med Anne Margrethe Dithmer, en rådmansdatter av Glückstad. (Kfr. O. H. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten, II s. 367). 1 barn: Caspar W. blev officer.

¹ Hennes sønn var sikkerlig også den *Lars Hauritz*, muremester, begr. 16. febr. 1731 i Christiania, hvor hans enke Johanne blev begr. 8. mai 1731. De hadde barnene *Else*, *Mads* og *Rebecca*, som alle ble gift. *Hr. Jens Hauritz* blev gift 2. gang 18. decbr. 1678 i Aker med *Anne Marie Andersdtr.*, som i 1684 oppgir 4 barn under 12 år.

1. f. *Anne Marie Qvislin*, født 15. novbr. 1669 i Christiania og død 28. juli 1740 i Aker. Gift i Slottet med mag. *Anders Borch*, født 4. mai 1667 i Elverum, sønn av sogneprest hr. Jens Borch og Maren Andersdtr. Opdal. Student 1685, blev i 1688 mag. samtidig med sin værfar, kapellan hos denne 1693 og prest til Aker og Slottet efter ham 14. septbr. 1700; døde i embedet 27. decbr. 1733 (d.-n. Personalhist. Tidsskr. 1 r. 5. b., s. 214).

1. g. *Jacob Qvislin*, født omkr. 1670 i Slottet, kom tidlig til København og blev sin mor en dyr herre. Han skal være død ugift i 40-årsalderen.¹

Hr. Abraham Lauritzen Qvislin, blev som foran s. 50 anført, født i 1658, formentlig i København, blev samtidig med sin eldre bror Christen student 18. juli 1681, dimittert fra Christiania skole, og tok i 1685 theologisk eksamen på minste pensum med den dermed givne karakter non contemnendus (ifl. Hielms Saml.). I 1688 blev han personell kapellan hos sin senere værfar hr. Jacob Morland i Vinje og blev hans efterfølger som sogneprest i dette kald ved bestalling av 30. april 1692, hvad nærmere er omhandlet i det foregående. Den 30. jan. 1723 døde han i Vinje prestegård, 65 år gl. Hr. Abraham hadde sine ubehageligheter med sin robuste værfar i Fyresdal, men fikk fred og ro da han kom til Vinje, hvor almuen holdt meget av ham som prest og som menneske.

Gift 6. april 1690 i Vinje med *Susanne Viveke Morland*, født i Fyresdal 1670 — hennes fødsel kostet moren livet — og levet ennu i 1748, da hun i februar dette år nevnes i skiftet efter sin vær-sønn Anders Drengsen på Reinen i Mo; datter av sogneprest (nr. 6) i Fyresdal hr. Jacob Hansen Morland og 1. hustru Susanne Michelsdtr. Lindegaard. Deres barn var (2. a—2. h):

2. a. *Kirsten Qvislin*, født 6. jan. 1691 i Vinje og død 5. aug. 1727 på Veum i Fyresdal. Gift 1708 i Vinje med *Hans Jensen Ørn*, født 30. septbr. 1673 på Vrå i Kviteseid og begr. med likprediken 23.

¹ Foruten disse 7 barn hadde mag. Lauritz Qvislin minst 3 der døde som små: «min egen lille sønn» *Erik* blev begr. 21. aug. 1666 ved Aker, «min salig lille sønn» *Erik* begr. 11. juni 1669 ved Aker, «min lille sønn» *Isak* døpt 30. aug. 1672 i Slottet og begr. 20. febr. 1676. Disse barns data er også innført i Christiania kirkebok. Det kan forøvrig synes besynderlig at mag. Qvislin, på én undtagelse nær, ikke har innført sine barns dåpsdata i Slottets kirkebok, men plikt til å føre kirkebok hadde prestene dengang ikke, og der er mange som har glemt eller undlatt å innføre sine egne barn, hvor de dog førte en slags bok.

novbr. 1733 i Fyresdal; gårdbruker på Egeland i Skafså og lensmann fra 1703. Skifte 8. jan. 1734; sønn av lensmann Jens Hansen Ørn og Marthe Andersdtr. Heide. Av deres barn var Martha Ørn gift med sin fetter Ole Andersen Qvislin. (Se nedenfor s. 57).

2. b. *Else Qvislin*, født i decbr. 1692 i Vinje og begr. 28. mai 1765 i Nissedal. Gift 8. oktbr. 1726 i Nesland, Vinje, med sersjant *Christian Colstrup*, sønn av klokker i Nesland *Jørgen Bertelsen Colstrup*, efter hvem geistlig skifte holdtes på Svalestue i Vinje 14. febr. 1727, og hustru *Engel Fendt*, døpt 19. mai 1664 i Skien, datter av collega scholæ og klokker i Skien *Claus Jochumsen Fendt* og *Margrethe Olufsdtr.*¹

2. c. *Hr. Lauritz Abrahamsen Qvislin*, født 16. febr. 1695 i Vinje og død 27. septbr. 1756 i Tinn, blev, dimittert fra Skiens skole, student i København 13. juli 1715. Som theologisk studerende tjente han i 3-årsperioden 1716—1718 sognepresten i Skien, mag. Nyborg under dennes langvarige svakhet ved jevnlig å holde søndagspredikener. Under 20. febr. 1720 tok han theologisk eksamen med haud illaud, og tok den homiletiske prøve 9. mars nesteften med laud. Straks efter vendte han hjem til fedrelandet og befant sig på Valle prestegård i Undal, da han blev kalt til personell kapellan hos sognepresten «i et av de besværligste kald i Norge», Fyresdal, hr. Peter Bloch, og ordinertes av biskop Nyrup 19. juni 1721. Sognepresten, som blev hans værfar, døde allerede 13. septbr. 1723 efter lengere tids sykdom, under hvilken hr. Lauritz bar alle embedsbyrder, og da eftermannen, hr. Aagaard, var en ung og kraftig mann som ikke trengte kapellan, blev hr. Lauritz automatisk satt på bar bakke. Det blev ham derfor også ganske ugjørlig å yde sin værmor i hennes trange enkekår nogen hjelp og ennu mindre å bidra til underhold av sin egen mor, som nu satt enke i nådensåret i Vinje prestegård i et kummerligt fallittbo. Hr. Lauritz sendte sin værmor til København for på hans vegne å inngå med embedsansøkninger,

¹ Av Else Qvislins barn blev *Susanne Viveke Colstrup* født 1730, levet 1801, gift 1. gang omkr. 1748 med sin mors fetter, den rike lensmann *Jacob Jonsen Nordbø*, begr. 28. mai 1765 i Kviteseid, 64 år gl. (sønn av Jon Sørensen Nordbø d. eldre, skifte 19. mai 1738, og prestedatteren *Alhed Jacobsdtr. Morland*); de hadde minst 13 barn og herav overlevet 6 sin far. Derefter gift 2. gang 28. oktbr. 1766 i Kviteseid med sin første manns fetter *Ketil Tjøstelsen Fjone*, begr. 4. mai 1790, 54 år gl., og endelig 3. gang 27. decbr. 1793 i Kviteseid med *Tov Olsen Fjone*, en ungersvenn på 24 år og gårdbruker på Fjellestad i Nissedal, hvor han døde i 1814, 43 år gl.

og i nesten et års tid var hun flittig i Kancelliet, men forgjeves. Først under et besøk i 1726 lykkedes det henne å opnå et embede for sin værsønn; han fikk 15. mars 1726 kgl. bestalling som sogneprest i Tinn og blev 8. juni innsatt i embedet.

De attester, som ledsaget ansøknigen, gir ganske bemerkelsesverdige opplysninger. Biskop Nyrup skriver: «Hr. Lauritz pryder i alle stykker sin værdige stand», «hans værmor Magdalene er en meget skikkelig og av gudsfrygt exemplarisk matrone, som nu selv indstiller sig for Kongens trone som en underdanigst supplikantinde. Deres Majestæts naade vil falde ei alene paa en bekvem mand, men og paa en nødtørfdig og meget skikkelig familie, som ved den enes lykke vil tillike bli lyksalig og vel hjulpen». — I en attest fra «Presteskapet og de beste borgere i Skien» heter det, at hr. Lauritz' predikener hadde vært «til menighetens gudelige fornøielse og oppbyggelse», og «siden han var i Skien har han vel end mere forøket naturens og naadens gaver til prædikeembedet, som eftermæles ham av de beste tilhørere i Fyresdals menighet . . . . dem vi undertiden har talt med og som venner utspurgt at han blandt dem med al gudelig flid og forsiktighet, sagtmødighet og ædruelighet har lært og levet. Gud lægge naade til hans ansøknig om et eller andet brød og derved kunde dele noget med sine tvende enkemor (!) og mange trængende nødtørfdige søskende».¹ I den mellemliggende tid hadde hr. Lauritz gjort leilighetsvis tjeneste i omliggende sognekald, således i lengere tid forestått Kviteseid presteembede under hr. Otto Stouds suspensjon, som efter en skandaløs process endte med avsettelse efter kommisjonsdom av 19. oktbr. 1726.

Hr. Lauritz Qvislin var en god og nidkjær prest for sin menighet, og avholdt og ansett. Efter bispens forslag blev han hedret som *præpositus honorarius*. I sine siste leveår «faldt han hen i saa skrøpelige og svake omstændigheter at han ikke kunde forrette nogen av sine geistlige embedsgjærninger i kaldet» og holdt derfor kapellan. I mange år var han en god husholder, som forøket sin velstand ved fordelagtige trelasthandler, men uheldige spekulasjoner i seneste år ødela til slutt hans velstand, «og tømmerhandelen og anden handel» blev årsaken til at hans dødsbo viste en efter forholdene betydelig fallitt.² Ved det efter hans død i 1756 foretatte geistlige skifte viste aktiverne en sum av 1 296 rdl., derav meget arvet sølvtøi, som for

¹ Cancelli-Indlæg 15. mars 1726. Riksarkivet.

² Personalialia Qvislin, Riksarkivet.

en stor del var pantsatt. Gjeld og utgifter gikk imidlertid op i 2 548 rdl., så boet sluttet med en fallitt på 1 252 rdl.

Hr. Lauritz Qvislin blev gift i 1723 i Fyresdal¹ med *Anna Jørgine Bloch*, som var født 1706 s.steds og døde 1773, begr. 24. oktbr. i Nissedal; datter av sogneprest hr. *Peter Thomasen Bloch* og *Magdalone Margrethe Falch* (se nr. 8). Ved skiftet efter hr. Lauritz i 1756 levet 7 barn som hans arvinger (1—7):

1. *Peter Qvislin*, født 6. aug. 1727 i Atraa, var i 1756 «karl» hos byfoged Thaulow i Arendal og døde her i denne kondisjon 1759, begr. 27. juli; ugift.
2. *Abraham Qvislin*, født 10. juli 1728 i Atraa, døde 27. decbr. 1783 i Skien; konsumpsjonsinspektør innen Langesunds toll-distrikt.

Gift 12. septbr. 1760 i Kragerø med *Karen Fuioren*, døpt 11. febr. 1731 i Bamle og begr. 4. jan. 1776 i Porsgrund; datter av postmester *Boe Henriksen Fuioren* og 2. hustru *Charlotte Amalie Suchow*.² Av skiftet efter Qvisling 27. decbr. 1783, sluttet 6. oktbr. 1785, sees at han hadde levet i trange kår; aktiverne androg til 306 rdl., passiverne til 573 rdl. Av 9 barn, av hvilke de 6 eldste var født i Kragerø og de yngre i Østre Porsgrund, levet ved skiftet: *Lars*, født 1760, sjømann i Spania, *Boe Fuioren*, født 1761, begges senere skjebne ukjent, *Anne Jørgine*, født 1768, samt *Bodil Marie Qvislin*, døpt 16. febr. 1765 i Kragerø, blev gift med fenrik *Michael Lowsen Ibsen*, døpt 8. septbr. 1771 i Sundalen; begge bosatt i Id 1801. Han var sønn av sogneprest, fra 1789 til 1808 i Id, *Jørgen Johan Ibsen*, født 1724 og død 3. febr. 1809 i Id, og hustru, viet 6. juli 1769 i Bergens Domk., *Marthe Jensdtr. Rennord*, døpt 10. juli 1745 i Korsk., Bergen, og begr. 8. septbr. 1772 i Sundalen.

3. *Ingeborg Christine Qvislin*, født 6. mars 1730 i Atraa, blev gift før 1757 med Svend Torgersen, gårdbruker på Lilleland i Atraa, hvor de var kårfolk i 1801, og begge, i ethvert fall for hustruens side, feilaktig angis 62 år gamle i Folketællingen.
4. *Fredrik Christian Qvislin*, født 23. juni 1731 i Atraa, var i 1756 til sjøs.
5. *Hans Jacob Qvislin*, født 9. jan. 1733, senere skjebne ukjent.

¹ I fl. biskop Nyrups attest av 20. febr. 1725, som sier at ekteskapet var inngått forinnen brudens fars død i 1723. Hun var da 17 år gammel.

² Se d.-n. Personahist. Tidsskrift bind 5, s. 133, 144 flg.

6. *Thomas Qvislin*, født omkr. 1742 i Atraa, blev konfirmert 1758 i Tinn og er senere ikke opsporet.
7. *Susanne Magdalene Qvislin*, født omkr. 1744 i Atraa, døde 28. septbr. 1817 i Nissedal. Gift 6. juni 1771 i Tinn med *Nils Rasmusen Borstad*, født 1733 i Nissedal og der begr. 14. novbr. 1812, lensmann og gårdbruker på Borstad; sønn av gårdbruker på Fjone *Rasmus Jonsen* og *Sigrid Nilsdtr.* Nils hadde tidligere vært gift 1. gang 13. novbr. 1755 i Nissedal med *Susanne Paus*, døpt 11. decbr. 1722 i Arendal og begr. 30. juni 1765 i Nissedal, datter av *Amandus Hansen Paus* på Flom og 1. hustru *Karen Aanonsdtr. Falch*. Ifl. skifte på Borstad 13. novbr. 1765 etterlot Susanne en datter *Signe*, som var døpt 24. juli 1757 og senere ektet *Sveinung Andersen*. Derefter blev Nils gift 2. gang 14. juli 1769 i Nissedal med sitt søskenbarn *Anne Tollefsdtr. Vik*, født 1741 og begr. 15. septbr. 1769; uten barn.

Slekten på Upse-Fjone var gammel i Telemarken og velstående. *Jon Tallaksen*, efter hvem skifte holdtes 28. juli 1720, og hans hustru *Maren Rasmusdtr.*, som døde i 1718, skifte 31. aug. s. å., efterlot fire barn, av hvilke to sønner: *Rasmus*, født 1701, som overtok Upse-Fjone, og *Tallak*, født 1705. Ved skjøte av 12. oktbr. 1726 frasolgte *Rasmus* «den halve gaard av Upse-Fjone, kaldt Borstad» for 880 rdl. til sin bror *Tallak*, som straks uthugget skogen, men ikke verre enn at den endnu i 1730 var verd sine 600 rdl. I dette år begikk *Tallak* et uhyggelig drap, idet han slog ihjel *Tostov Tostovsen* på Søndre Fjone og blev henrettet. Sønnen:

Rasmus Jonsen Upse-Fjone, født 1701 og begr. 19. mai 1755, blev gift 1727 med *Signe Nilsdtr.*, efter hvem skifte holdtes 23. juli 1734. Gården var da verd 600 rdl., og boet kom op i 1089 rdl. og gav 633 i beholden formue. Der var tre barn; en datter og to sønner: *Jon Rasmusen*, født omkr. 1728, blev gårdbruker på Upse-Fjone, og *Nils Rasmusen* blev gårdbruker på Borstad, som ovenfor nevnt.

Av *Nils Rasmusen* og *Susanne Magdalene Qvislins* barn var α og β :

a. *Rasmus Nilsen Bakka*, døpt 13. febr. 1778 i Kviteseid og død 22. sept. 1846 i Nissedal; kjøpte gården *Bakka* i Nissedal, var lensmann fra 1810 til 1822 og, efter suspensjon, fra 1831 til 1839. Han drev adskillig gårdhandel, men ødela sin velstand ved processer.

Gift 30. mars 1801 i Bø med *Andrea Funnemark*, født 6. jan. 1777 i Bø, datter av gårdbruker *Nils Andersen Funnemark* (død

2. juli 1799, 66 år og vel 4 måneder gl.) og, gift 10. jan. 1792 i Bø, Anne Jonsdtr. Engrav (død 29. novbr. 1792 i Lunde, 55 år gl.). Efter sin fars død var Andrea i sin farbror lensmann Ellef Andersens hjem på Lundefaret i Lunde. Deres sønner var den opofrende distriktslæge Andreas Bakke på Triset i Laardal og:

Lars Abraham Qvisling (Bakka), som i dåpen fikk sin fars m o r f a r s navn og siden antok dette som familienavn, født 4. oktbr. 1816 på Bakka i Nissedal og død 17. april 1876 som lensmann i Fyresdal, bosatt på Lunden i Moland. Gift 21. juni 1843 i Nissedal med *Gro Johnsdtr. Spokkeli*, født 1. mars 1821 i Moland og død 9. oktbr. 1900 i Christiania, datter av gårdbruker Jon Jonsen Moghus og Signe Olsdtr. Gro hadde tidligere vært gift 1. gang 6. decbr. 1838 i Nissedal med gårdbruker Jon Rasmusen Fjone, som døde 17. mai 1842, 25 år gl. i Nissedal. Deres sønner var:

John Lauritz Qvisling, født 16. septbr. 1844 i Moland og død 5. febr. 1930. Sogneprest i Gjerpen; prost. Gift 28. mai 1886 i Grimstad med *Anna Caroline Bang*, født 1. febr. 1860 s.steds og død 13. mai 1941, datter av skibsreder Jørgen Bang [Jacobsen] og Antoinette Dorothea Huseland. Deres sønn var *Vidkun Qvisling*. — *Rasmus Hagbarth Qvisling*, født 17. juli 1850 i Moland og død 8. juli 1932; major i artilleriet. — *Nils Andreas Qvisling*, født 11. septbr. 1854 i Moland, døde 12. decbr. 1934 i Oslo. Læge. — *Andreas Qvisling*, født 31. jan. 1859 i Moland, døde 6. mai 1911 i Madison. Læge.

β. *Abraham Nilsen Qvisling*, døpt 16. febr. 1784 i Nissedal og død 4. mars 1865 i Porsgrund, antok sin mors familienavn. Dyr-læge i Bratsberg. Gift med *Caroline Fredrikke Hübert*, døpt 29. juni 1792 i Gjerpen, datter av stiger ved Fossum verk Nils Hübert og, gift 7. oktbr. 1783, Christense Gundersdtr.

2 d. *Elisabeth Abrahamsdtr. Qvislin*, født 1696 i Vinje og begr. 28. febr. 1760 ved Atraa. Hun opholdt sig i mange år hos søsteren, nedennevnte madame Lambert i Vestfjorddalen og var antagelig den datter av hr. Abraham Qvislin som i bilag til dennes embedsansøking 1726 sies å være «ganske vanvittig».

2 e. *Johanne Qvislin*, født omkr. 1698 i Vinje og død omkr. 1750 i Mo, blev gift omkr. 1720 med *Anders Drengsen*, som ved skjøte av 11. juni 1725 kjøpte sin odelsgård Reinen i Mo for 400 rdl. Ved skiftet efter ham 10. febr. 1748 levet 9 barn, av hvilke to sønner antok sin m o r s slektsnavn, a. og b.:

a. *Ole Andersen Qvislin*, døpt 6. jan. 1733 i Mo og død 18. febr. 1807 i Bergen (Nykirken), var styrmann i Bergen 1760, fikk der skipperborgerskap 28. aug. 1770 og kalles kjøpmann i 1801. Gift 4. jan. 1758 i Helleland med sitt søskenbarn *Martha Ørn*, født ca. 1720 på Ekeland i Skafså og død 27. aug. 1793 i Bergen, datter av lensmann i Fyresdal *Hans Jensen Ørn* og *Kirsten Abrahamsdr. Qvislin*. Martha kom nogen tid før bryllupet i huset hos sin morbror sogneprest (fra 22. juli 1747) i Bakke i Flekkefjords prosti hr. Lauritz Ørn, men foretok vel for ikke å genere presten en liten escapade til nabosognet Helleland i Dalene prosti, hvor han tidligere hadde vært kapellan og hvor hun fødte en sønn *Hans*, døpt 5. april 1758 og død som barn. — Som barnløse (en sønn Andreas døpt 23. mars 1760 Nyk., blev begr. 11. juni 1773) opprettet Ole Qvislin og hustru reciprokt testamente, kgl. konfirm. 24. mai 1774. Oles dødsbo blev sluttet 23. juni 1808 i Bergen med 9 445 rdl. netto, hvortil 27. juli 1809 kom 100 rdl. Oles søstres barn fikk forlods til like deling 500 rdl. i henhold til hans testamente, konfirm. 18. juli 1806, med den begrunnelse at hans formue var tiltatt betydelig efter. hustruens død.

b. *Abraham Andersen Qvislin*, døpt 3. novbr. 1743 i Mo og død mellom 1816 og 1833; da han blev konfirmert 1765 i Bergen (Domk.), er han sikkerlig kommet til sin eldre bror og som sjømann. Han fikk skipperborgerskap i Bergen 27. jan. 1776, men kalles styrmann i 1801 og eiet da hus, nr. 33 i 2. rode, hvilket han solgte i 1810, og var da skipper. I 1815 bodde han i nr. 71 i 3. rode og solgte dette hus i 1816. — Gift 7. jan. 1779 i Bergen (Nyk.) med *Johanne Dahl*, født ca. 1749 i Fyresdal og død 19. juli 1833 i Bergen (Korsk.); datter av *Hans Johansen Dahl* og *Susanne Ørn*, søster av ovenn. Martha Ørn. For skifteretten 29. decbr. 1835 blev kun anmeldt en myndig sønn:

Andreas Qvislin, født 30. juli 1779 i Bergen (Nyk.) og død der 1. jan. 1846 (Korsk.). Student 5. mai 1798. Klokker ved Korskirken og lærer ved fattigskolen Christi Krybbe i Bergen.

Gift 1. gang 28. novbr. 1814 på Askøy med *Anna Mouritz Buchoff*, døpt 15. jan. 1765 i Bergen (Domk.) og død 23. mai 1837 (Korsk.), datter av skipper *Isach Hansen Buchoff* og *Harmichen Mouritz* og enke efter et første ekteskap (8. jan. 1784 Korsk.) med enkemann, kjøpmann Jacob Mestmacher, død 2. oktbr. 1810 (Korsk.)¹. Uten efterlevende barn.

¹ Lampe, Thrap: Bergens Stifts Biskoper og Præster har s. 56 og 323 ganske feilaktige opplysninger.

Gift 2. gang 6. oktbr. 1837 i Bergen (Domk.) med *Berthe Margrethe Matzau*, døpt 24. decbr. 1797 s.steds og død 31. mars 1889; datter av vevermester *Ole Griis Matzau* og *Elisabeth Margrethe Luchoff*. Hun var tidligere gift 1. gang 7. septbr. 1817 (Domk.) med senere skipper *Bernt Jacobsen Bjørneseth*, død 1822, 26 år gl., på reise fra Bilbao, og gift 2. gang 19. jan. 1827 i Bergen (Domk.) med enkemann, høker *Nils Christian Goll*, død 61 år gl. 3. mars 1831. Med *Bjørneseth* 3 efterlevende barn og med *Goll* 2, av hvilke siste *Bernt Jacobsen Goll* (1829—1895) blev grosserer i København og far til den norskfødte danske riksadvokat *Bernt August Goll* (1866—1936). Med *Qvislin* hadde hun 1 barn: *Abraham Qvislin*, født 29. mars 1839 i Bergen (Korsk.) og død 21. mars 1841 (Assistentkg.).

2. f. *Jacob Qvislin*, født omkr. 1700 i Vinje, døde i 1751 som vaktmester på Kongsberg, begr. 2. septbr. Gift 23. mai 1730 i Atraa med *Sophie Post*, født 1. mai 1701 i Bø og begr. 10. juni 1747 på Kongsberg, datter av sognepresten *hr. Isak Post* og *Abigael Heide*. Barn: *Abigael*, døpt 31. oktbr. 1730 i Atraa og gift 14. mars 1751 på Kongsberg med *Just Olsen Palm*; *Isak*, døpt 11. aug. 1733 i Atraa og begr. 30. mai 1783 på Kongsberg, hvor gift 18. novbr. 1755 med *Elisabeth Lorentzdr. Eisemick*, begr. 9. juni 1787, 67 år gl.; *Susanne Viveke*, døpt 16. jan. 1740 på Kongsberg og der begr. 9. mai 1761; *Hans Qvislin*, født i Atraa, blev konfirm. 1756 i Eidanger.

2. g. *Sophie Cathrine Qvislin*, født 1703 i Vinje og begr. 25. febr. 1779 i Arendal. Gift 1. gang 1722 i Vinje med *hr. Søren Meidel*, født 1696 i Hollen og begr. 11. febr. 1756 i Helleland, sønn av sogneprest i Hollen *hr. Gjert Meidel* og *Anne Borse*. Student 1715, blev 28. aug. 1721 i Stavanger ordinert til pers. kapellan hos sin senere værfar i Vinje, ledig ved dennes død i 1723, solliciterte han i København og fungerte som hjelpeprest her og der inntil han 2. mai 1732 blev sogneprest i Helleland. Avla eden som prost i Dalene 18. juni 1741. — Gift 2. gang i 1757, noget før 30. juni, i Helleland med byfoged i Arendal *Henrik Arnoldus Thaulow*, født 1702 på Moss og begr. 10. septbr. 1778 i Arendal, sønn av sorenskriver *Henrik Bertelsen Thaulow* og *Anna Lunde*. (Se Gløersen: Slægten Meidell.)

2. h. *Susanne Viveke Qvislin*, født 1710 i Vinje og begr. 15. juli 1804 ved Mæl i Tinn, blev gift omkr. 1743 med *Nils Jacobsen Lambert*, som var lensmann i Tinn og bodde på Ørnes i Vestfjorddalen. Mange barn. Lensmannens bror sersjant *Peder Jacobsen Lambert*

blev gift i Laardal 19. mars 1733 med Kirsten Engebretsdtr., som blev begr. 5. juni 1741, 34 år gl., og hadde flere barn.

Prost *John Lauritz Qvisling* var som på s. 56 meddelt gift med *Anna Caroline Bang* og det har leilighetsvis vært antatt at hennes far, skibsreder i Grimstad *Jørgen Bang* tilhørte den gamle danske patricierslekt Bang. Således forholder det sig dog ikke. *Jørgen Bang* var ingen Bang, men hadde i dåpen fått tilnavnet Bang efter sin farmor, hvis farfar *Jøde (Gøde) Salvesen* er den første av slekten som optrer i Kragerø og leilighetsvis nevnes ved tilnavnet Bang. I F. E. Hundrups stamtavle av 1875 over den danske ætt, som forøvrig også fikk slektsgrener i Norge, finnes ingen antydning til at *Jøde Salvesen* kan ha hatt nogen rot i den. Navnet Bang forekom forøvrig spredt langs Norges kyst fra Sørlandet og langt nordpå uten innbyrdes slektsforbindelser, og det er neppe nogen som for alvor vil tro at de alle sammen er descendenter efter *Oluf Bang* i Danmark.

Jøde (Gøde, Gjøde) Salvesen, skipper, blev begr. 5. decbr. 1753 i Kragerø og kalles ved denne leilighet Bang. Ved sin vielse 9. decbr. 1712 i Kragerø med *Margrethe Jørgensdtr.* er han kun *Jøde Salvesen*, men 20. jan. 1751 blev «*Jøde Bangs kone*» begravet, og som «kautjonist» ved sønnen *Jørgens* vielse i 1741 er det atter *Jøde Salvesen* og likeså ved samme sønns dåp i 1715. Det synes likefrem som *Jøde* først på sine eldre dager har brukt tilnavnet. Av hans sønner: *Abraham* 1713, *Jørgen* 1715 og *Ole* 1721 skal her alene omhandles den nesteldste.

Jørgen Jødesen Bang, døpt 26. jan. 1715 i Kragerø, skipper, blev her gift 4. jan. 1741 med *Elisabeth Hopp*, døpt s.steds 2. jan. 1719, datter av *Jens Jensen Hopp* og *Karen Rasmusdtr.* (viet 25. oktbr. 1714). Av deres mange barn var (a. og b.):

a. *Karen Jørgensdtr. Bang*, døpt 1. decbr. 1744 i Kragerø, hvor gift 5. febr. 1770 med *Jacob Petersen Kiil* i Sannidal. Deres sønn:

Peter Jacobsen, født 6. novbr. 1770 i Kragerø, skipper og senere formann ved trelastgrosserer *J. C. Heuchs* oplag, blev gift (2. gang) 2. juni 1815 med *Aase Thorsdtr.*, født 15. mai 1789 i Sannidal, datter av matros *Thor Knutsen* og *Gro Jensdtr.* Deres sønn var:

Jørgen Bang [Jacobsen], født 11. jan. 1829 i Kragerø, skibsreder i Grimstad; prostinne *Qvislings* far.

b. *Jøde Jørgensen Bang*, døpt 17. oktbr. 1753, skipper i Kragerø, død 18. febr. 1806.

Gift 6. april 1783 i Kragerø med *Inger Boyesen*, døpt 4. oktbr. 1764 s.steds og begr. 30. septbr. 1789, datter av Jørgen Boyesen og Anne Simonsdtr. (gifte 28. juli 1764). Av deres barn var: *Elisabeth Cathrine Bang*, født 4. novbr. 1784 i Kragerø og død der 18. mars 1821, blev gift med *Mads Michael Nordraak*, født 1779 på en husmannsplass under Nordraak i Søndre Land og død 11. juli 1840 i Kragerø, skriverkarl, skoleholder og til sist kjøpmann s.steds. Av deres barn var:

1. *Inger Elise Nordraak*, født 18. septbr. 1808 i Kragerø og død 5. aug. 1897 i Christiania; gift 1831 med sogneprest, senest i Søgne, *Peder Bjørnsen*, født i septbr. 1797 på Skei i Søndre Land og død 1871. Deres sønn var *Bjørnstjerne Bjørnson*. Når det i N. Biogr. Leksikon b. 1. s. 607 heter at Bjørnsons mor hadde adskillig fremmed blod, mest dansk, i sine årer, stemmer dette ikke med hvad nærværende ættledning viser.
2. *Georg Marcus Nordraak*, født 14. aug. 1811 i Kragerø og død 26. jan. 1891 i Christiania, malermester, hadde med sin 1. hustru *Fredrikke Carine Tang* sønnen *Rikard Georg Nordraak*, komponisten til Bjørnsons fedrelandssang.

